

Göttingena.

Mislim da je svježinom teksto-va i objavljivanjem manje poznatih priča iz evropske tradicije ova knjiga dobrodošla i stručnjacima i ostalim čitateljima koji vole priče.

LJILJANA MARKS

Märchen aus Neuseeland, Überlieferungen der Maori, Herausgegeben und übersetzt von Erika Jakubassa, Die Märchen der Weltliteratur, Eugen Diederichs Verlag, Köln 1985, 284 str.

Pitanje o genezi svijeta najdu-
blja su od svih koja čovjek u okviru
svoga postojanja sebi može postaviti.
Neodgovoriva, upravo kao što je i sama
bit svijeta nepronijeljiva, u svih se naroda
ona postavljaju a odgovori se na njih
pamte, obznanjuju i prenose mitskim
predajama. Pradomovina Maora, starosje-
dilačkog aotearoskog stanovništva, mit-
ski je Hawaiki s kojega su Maori,
navodno, došli kanuima u tri navrata.
Pretpostavlja se da je kultura tih prvih
moreplovaca bila istočnopolinezijskog
porijekla, da su ljudi živjeli od ulova riba
i ptica Moa, te da su vrlo slabo poznavali
umijeća obrade zemlje i uzgoja bilja.

Nakon perioda "velike izola-
cije", dolaskom prvih Evropljana, Abela
Tasmana 1642, Jamesa Cooka 1769. i
kršćanskih misionara 1814. upleću se u
relativno jedinstvenu maorsku kulturu razli-
čiti elementi koji su uzrokovali među-
sobnu netrpeljivost među plemenima a
utemeljuju se i razlike između Maora i
pakeha [bijelih došljaka]. Posljedica toga
je multikulturalizam koji je danas na
Aotearoi, ili nama poznatijem Novom
Zelandu, prisutan.

U ličnostima prvih koloni-
zatora, osim što su bili predstavnici vla-
sti, sabirala se i strast prvih istraživača.

Na temelju zapisa jednoga od njih temelji
se i ova zbirka, koja podijeljena po ciklu-
sima, donosi primjere predaja, bajki i vje-
rovanja kako su ih Maori prenosili.

Riječ je o Georgeu Greyu, posla-
niku engleske kolonijalne vlasti, koji je
osim jezika poznavao i maorsku religiju i
kulturu. Nakon osmogodišnjeg sakupljač-
kog rada nastala je njegova zbirka maor-
skih predaja i mitova koja se 1854. g.
izdaje u Londonu pod naslovom *Nga Ma-
hi a Nga Tupuna* ["Djela praotaca"], da
bi je kasnije u obliku skraćene verzije
originalnog teksta izdao u engleskom pri-
jevodu kao *Polynesian Mythology*.

Priče su u ovoj zbirci podije-
ljene po ciklusima. Prvi od njih, *Mitovi
Hawaikija*, sadrži šest priča.

Ciklus Maui posvećen je
polubožanskom liku istoga imena, jednom
od najpoznatijih unutar maorske mitolo-
gije. U priči br. 7 opisuje se njegovo
prijevremeno rođenje na obali oceana.
Misleći da je mrtav, majka ga baca prema
valovima, stavivši mu u kosu tikitiki,
najsvetiji dio svoje vlastite osobe čime
obavlja pogrebnu ceremoniju, spriječivši
zlim dusima iz djetinjeg tijela da se
prošire zemljom.

Iz ciklusa *Hinauri-Tinirau-
Whakatau* odabrano je pet priča koje
prate sudbinu Mauijeve sestre *Hinirau* i
brata *Maui-onua*.

Ciklus Tawhaki, u samo tri
priče, donosi nam kratak uvid u maorsku
genealogiju pri čemu je zgodno spomenuti
kako Maori još i danas kanu [waka]
smatraju ishodištem svog rodoslovnog
stabla [br. 27].

Rata ciklus reprezentiran u
jednoj jedinoj priči, opisuje Ratina nasto-
janja da porobljene očeve kosti izbavi iz
neprijateljskog zarobljeništva i ponovo
ih vrati u domovinu.

*Ciklus od Hawaikija do
Aotearoe* sadrži sedam najpoznatijih pre-
daja o tome tko je na kojem kanuu stigao
a u pričama br. 27, 29, 32 doznajemo i
uzroke maorskih kretanja.

Priča s Aotearoe ima deset,

